Lausuntopyyntö

02.11.2026 VN/25524/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaksi vuosille 2027-2031

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta kansalliseksi asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaksi. Strategia sisältää myös toimeenpanosuunnitelman sekä arvioinnin, seurannan ja raportoinnin periaatteet.

Tausta

Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus valmisteli sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta luonnoksen kansalliseksi asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaksi vuosille 2027–2031. Luonnoksen valmisteluun osallistui laaja joukko asiantuntijoita, ja valmistelussa kuultiin monipuolisesti eri toimijoita sekä hyödynnettiin muun muassa työpajoja ja yhteistä digitaalista työskentelyalustaa. Koottua asiantuntijatietoa hyödynnettiin strategian vision muotoilussa, kärkiteemojen valinnassa, toimeenpanosuunnitelman laadinnassa ja indikaattorien valinnassa.

Strategia on neljäs kansallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia. Uusi strategia jatkaa ja syventää edellisellä strategiakaudella käynnistettyä työtä asiakas- ja potilasturvallisuuden parantamiseksi. Strategiakaudella 2022–2026 tehtyjen itsearviointien mukaan heikoimmin toteutui tavoite, joka koski turvallisuuskulttuurin kehittämistä. Tämä kehittämistarve on huomioitu nostamalla turvallisuuskulttuuri uuden strategian keskiöön.

Tavoitteet

Strategian tavoitteena on asiakas- ja potilasturvallisuuskulttuurin kokonaisvaltainen kehittäminen. Strategia ohjaa toimintaa reagoivasta turvallisuustyöstä kohti ennakointia ja oppimista. Se tarjoaa organisaatioille yhteisen viitekehyksen, jolla turvallisuutta varmistavia rakenteita sekä riskejä ja kehittämistarpeita voi arvioida.

Visiona vuoteen 2031 on: Suomi on vahvan turvallisuuskulttuurin maa. Vahva asiakas- ja potilasturvallisuuskulttuuri tarkoittaa sitä, että turvallisuus on yhteinen arvo, joka näkyy päätöksenteossa ja toiminnassa. Vastuut ovat selkeät, riskejä ennakoidaan ja poikkeamista voidaan puhua avoimesti. Vaaratapahtumia käsitellään oikeudenmukaisesti ja kokemuksista opitaan jatkuvasti.

Strategian kärkiteemat ovat

- Osallistuvat ja yhdenvertaiset asiakkaat ja potilaat
- Osaavan henkilöstön turvallinen toiminta
- Ennakoiva asiakas- ja potilasturvallisuuden johtaminen
- Turvallisuutta tukeva tieto ja teknologia.

Strategia sisältää myös toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanoon osallistuvat palvelunjärjestäjät ja julkiset ja yksityiset palveluntuottajat sekä kansalliset toimijat, kuten virastot ja laitokset. Omavalvonta tukee strategian toimeenpanoa sekä nivoo turvallisuuden, riskit ja kehittämistoimenpiteet osaksi johtamista ja päivittäistä toimintaa. Strategian toimenpano aloitetaan vuoden 2027 alussa. Toimeenpanon seuranta perustuu kansallisiin indikaattoreihin, muihin tietolähteisiin, hyvinvointialueiden itsearviointeihin ja tarvittaessa tehtäviin erillisiin selvityksiin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon. Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi).

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen: Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/25524/2025. Lisäksi kirjaamoon sähköpostitse toimitettava lausunto pyydetään lähettämään ensisijaisesti sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa.
Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi hankkeet, tunnus STM173:00/2025. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 30.11.2026 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa:
Lääkintöneuvos Sanna-Maria Kivivuori, sähköposti: sanna-maria.kivivuori@gov.fi

Liitteet:

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia 26.10.2026.docx

Jakelu:

Attendo Oy
Esperi Care Oy
Esperi Care Oy
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Fimea
Helsingin kaupunki
Hoitotyön tutkimussäätiö - Hotus
HUS-yhtymä
Hyvinvointiala Hali ry
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäriliitto
Mehiläinen Oy
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Pihlajalinna Oyj
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue

Puolustusvoimien terveydenhuolto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Satakunnan hyvinvointialue
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen asiakas- ja potilasturvallisuusyhdistys
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen potilasasiavastaava yhdistys
Suomen sosiaali- ja terveys ry, Soste
Suomen Terveystalo Oy
Säteilyturvakeskus
Talentia ry
Tehy
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
Työterveyslaitos
Vankiterveydenhuolto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Lausuntoja pyydetään erityisesti seuraavista asioista:

Saatua palautetta hyödynnetään strategian viimeistelyssä ennen sen julkaisemista. Lisäksi lausuntokierroksen jälkeen strategia saatetaan lopulliseen visuaaliseen muotoonsa ennen sen julkaisua.

Onko strategian sisältö, rakenne ja keskeiset linjaukset selkeitä?

Tukeeko strategia asiakas- ja potilasturvallisuuden johtamista ja esihenkilötyötä?

Tukeeko strategia turvallisuuskulttuurin kehittämistä?

Sopiiko strategia erilaisten työyksiköiden turvallisuuskulttuurin kehittämisen tueksi?

Ovatko strategian tavoitteiden seurantaan esitetyt mittarit tarkoituksenmukaisia? Yksilöikää mahdolliset muutos- ja täydennysehdotuksenne tavoitteittain sekä esittäkää mahdollisuuksien mukaan tietolähteet.

Kumpaa vaihtoehtoa kannatatte vision mittaamiseen (vaihtoehto 1: vision saavuttamista arvioidaan erillisillä nimetyillä indikaattoreilla VAI vaihtoehto 2: vision saavuttamista arvioidaan osana tavoitteiden mittaamista). Miten perustelette valintaanne?

Muut strategialuonnosta koskevat huomiot.

Cantell-Forsbom Anna
Sosiaali- ja terveysministeriö

Pihlajamäki Päivi
Sosiaali- ja terveysministeriö